

TEHNIKA

ÜLICOOL

1 (1438)
19. jaanuar
1996

TALLINNA TEHNIKAÜLICOOLI AJALEHT

Austatud tulevased üliõpilased ! Austatud õpetajad !

Nagu koolides ikka, nii ka Tallinna Tehnikaülikoolis käib elu teatud tsüklite kaupa. Suvise vastuvõtuperioodi elevus on praeguseks asendunud talvise eksamisesiooni selgesti tunnetatava pingega. Kuid vaikus vastuvõturindel on vaid näiline.

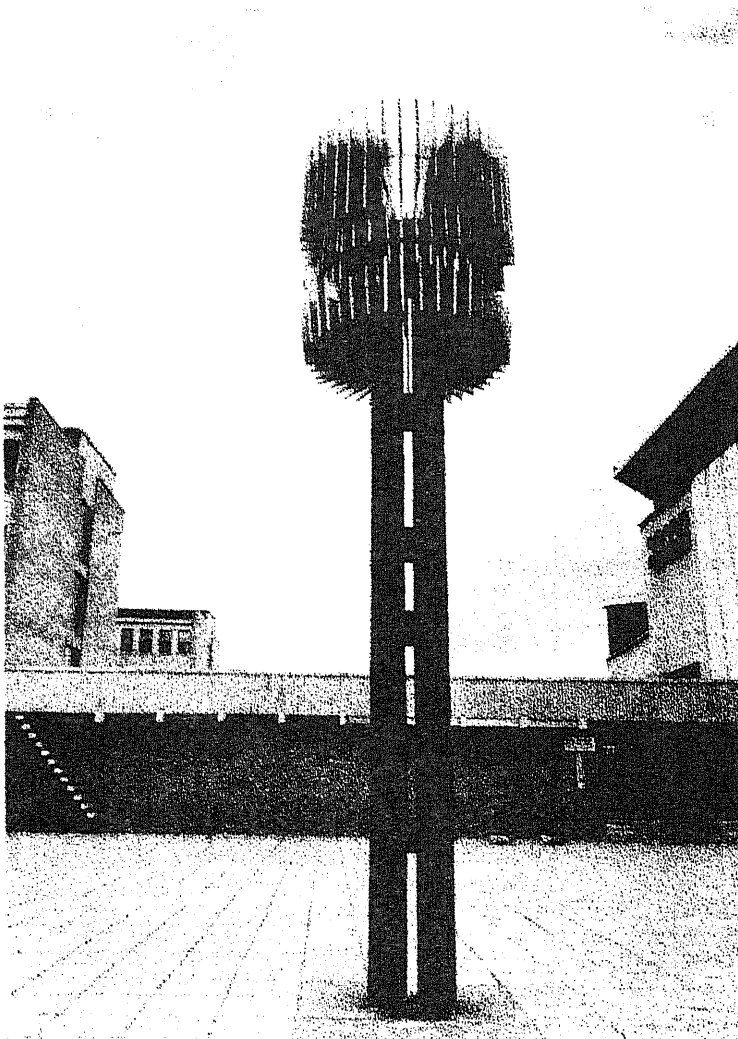
Tegelikult valmistub TTÜ 1996. aasta vastuvõtuks kõige tõsisemalt - ülikooli nõukogu kinnitas vastuvõtueeskirja, ees seisavad mitmed üritused ülikooli tutvustamiseks. 1996. aastal saab TTÜ-sse astuda õppima kas riigieelarvelisele või riigieelarvevälisele õppekohale. Eesti maksumaksja kulul loodavatele riigieelarvelistele õppekohtadele pääsevad õppima eelkõige need noored, kes vajaliku tõsidusega on konkursiks valmistunud, kuigi ka firmade algatusel loodavatele riigieelarvevälistele õppekohtadele asumiseks tuleb sooritada samad sisseastumiseksamid.

Sisseastumiseksamite edukale sõditamisele võiks meie arvates kaasa aidata eelmiste sisseastujate tüüpivate analüüs. Võimalik, et see aitab järgmistel sisseastujatel neid vigu vältida. Aidaku see abiturientidele ja nende õpetajatele mõeldud ülikooli ajalehenumber tihendada ka sidemeid TTÜ ja keskkõppeasutuste vahel.

Lootuses kohtuda Teiega
TTÜ lahtiste uste päevadel
25., 26. ja 27. märtsil k.a.

Tiit Kaps

Prorektor

Väljavõtte üliõpilaste vastuvõtu eeskirjast Tallinna Tehnikaülikoolis 1996. aastal

(Väljavõtte puudutab ainult vastuvõttu bakalaureuseõppesse)

Sisseastumiseksamid

2.5 Sisseastujad sooritavad kolm eksamit, sealjuures on võimalik saada maksimaalselt 80 punkti:

- matemaatika (kirjalik) 0-40 punkti,
- eesti või vene keel (kirjalik) 0-20 punkti
- inglise, saksa või prantsuse keel (kirjalik) 0-20 punkti.

2.6 Sisseastumiseksamitele lubatakse eksamikaardi ja passi või isikut tõendava dokumendi ettenäitamisel.

2.7 Mõjuva põhjusega eksamiile mitte ilmumisele tuleb teatada hiljemalt eksami toimumise päeval vastuvõtukomisjoni sekretärile, kes otsustab eksamija muutmise vastuvõtuksamite perioodi piires.

2.8 Sisseastuja, kes on mõjuva põhjusega jäänud eksamiile ilmumata või on saanud matemaatika eksamil 0-5 punkti või keele eksamil 0-3 punkti, langeb konkursist välja.

2.9 Mitte-eesti õppekeelse õppeasutuse lõpetanu, kes soovib konkureerida eesti õppekeelega riigieelarvelisele üliõpilaskohale, sooritab lisaks sisseastumiseksamitele eesti keele eksami riigikeele eksami nõuete kohaselt (vähemalt D-kategooria)

2.10 Eksamitulemuse vaidlustamiseks on sisseastujal õigus esitada põhjendatud apellatsioon vastuvõtukomisjoni sekretärile eksamitulemuse teatamise või sellele järgneval päeval. Kirjalik vastus antakse kahe päeva jooksul.

2.11 Sisseastujale võimaldatakse eksamite ajaks tasuline ühiselamukoht. Koha taotlemiseks pöörduv sisseastuja ühiselamu administratsiooni poole, esitades passi või teise isikut tõendava dokumendi ja vastuvõtukomisjoni tõendi dokumentide vastuvõtmise kohta.

Konkursi kord

2.12 Üliõpilaseks arvatakse valdkonnakonkursi pingerea õppekeelte kaupa. Konkursi aluseks on vastuvõtuksamitel saadud punktide summa.

2.13 Võrdsete konkursipunktide korral arvestatakse täiendavalt matemaatika sisseastumiseksamil saadud punkte ja vajadusel ka lõputunnistuse keskmist hinnet.

2.14 Keskkooli kuldmedaliga lõpetanu võetakse vastu sisseastumiseksamiteta.

2.15 Keskkooli hõbemedaliga ja tehnikumi kiitusega lõpetanu, kes sooritab matemaatika eksami vähemalt 30 punktile, vabastatakse teistest sisseastumiseksamitest (välja arvatud majanduse ja haldusjuhtimise õppevaldkond).

2.16 Energiatehnika õppevaldkonda võetakse eksamiteta vastu kuni 30 % valdkonna vastuvõtukvoodist Ida-Virumaal elavaid Eesti Vabariigi kodanikke vestluse ja lõputunnistuse hinnete alusel.

2.17 Vastuvõtukomisjonil on õigus vabastada sisseastumiseksamitest isikuid, kes on edukalt esinenud rahvusvahelistel või Eesti üleriigilistel matemaatika, füüsika, keemia või informaatika aineolümpiaadidel.

2.18 Tallinna Tehnikagümnaasiumi (kõikidesse õppevaldkondadesse astumisel) ja 44. Keskkooli (ainult keemia ja materjalitehnoloogia õppevaldkonda astumisel) abiturientid sooritavad vastavalt koostöölepingutele lõpueksamid eksamikomisjoni ees, mille koosseisu kuulub TTÜ vastava sisseastumiseksamikomisjonil liige, mistõttu nende koolide lõpueksamid ühitatakse sisseastumiseksamitega.

Väljavõttest nähtub, et vastuvõtu selles osas ei ole muudatusi võrreldes 1995. aastaga. Oluline osakaal on teadmistel matemaatikas. Endised on soodustused keskkooli medaliga või tehnikumi kiitusega lõpetanutele.

Lugupeetavad koolilõpetajad ja õpetajad!

Ajalehe käesoleva erinumbri pühendab Tallinna Tehnikaülikool teile.

Oleme jälginud ja jälgime tähelepanelikult meie ülikooli pürgivate noorte üldhariduslikku ettevalmistust, eriti matemaatika ja keelte alal. Oma tähelepanekuid oleme pöördnud mitmel moel edastada igal aastal nii õpilastele kui ka õpetajatele. Ka käesoleva ajalehenumbri kaudu tahame teile edasi anda ülevaate põhilistest puuduajäkidest sisseastujate ettevalmistuses (ka keskhariduses) 1995. aasta vastuvõtuksamite põhjal.

Alanud on teine poolaasta, abiturientidele on see viimane oma senises koolis. Lehes esitatava materjali eesmärk ei ole järjekordselt ahastada või halvustada, kui vähe ja halvasti teab ning oskab suur osa keskhariduse saanud noortest seda või teist õppeainet ülikooli sisseastumiseksamitel esitatu põhjal. Eesmärk on juhtida tähelepanu põhilistele vajakajäämistele õppeainete omandamisel, et nii õpilased kui ka õpetajad saaksid jälgida, kas ka neil või nende kasvandikel esinevad samad vead, analüüsida nende vigade põhjusi ja teha olemasoleva aja jooksul kõik endast sõltuv, et puudused kõrvaldada.

Mis on põhjus, mis aastast aastasse ikka ja jälle tingib ühtede ning samade vigade tegemise, ühed ja samad lüngad põhiteadmistes? Olgu see siis emakeeles või matemaatikas. Nüüd hakkame üha rohkem rääkima ka võõrkeeltest.

Õppimine peab olema pidev, teadlik ja eesmärgistatud tegevus. Õpilane ise peab valima taseme ja intensiivsuse, mis on vastavuses tema edasiste püüdlustega.

Kas kõigil õpilastel on ikka selge, mis on õppimise eesmärk? Aine õppimine hariduse jätkamiseks ei ole tüüpiliste olukordade ja ülesannete lahendamise äraõppimine. Iga õppeaine tugineb kindlale mõistete, seoste ja reeglite süsteemile. Neid mõisteid, reegleid ja seoseid tuleb teada ning osata rakendada. Ei ole mõtet kulutada aega tuupimisele üheks korra: vastamiseks, kontrolltööks, eksamiks. See ei anna kindlaid teadmisi. Kindlad teadmised võimaldavad aga ise kontrollida oma tulemuste õigsust neid analüüsides.

Mitte õpetaja, vaid õppija ise vastutab oma teadmiste eest. Õpetaja ülesanne on luua tingimused teadmiste omandamiseks, õppija ülesanne on teadmised omandada.

Kui on konkurss ja on konkursieksamid, ei konkureerita tüüpiliste ülesannete lahendamises, vaid õppeaine oskamises, st teadmiste olemasolus ja nende rakendamisoskuses. Sisseastumiseksamid on oma olemuselt konkursieksamid.

Järgnevas vaatame õppeainete kaupa, millele tuleb Tallinna Tehnikaülikooli sisseastumiseks valmistudes seniste tähelepanekute põhjal enim tähelepanu pöörata.

Ahto Lõhmus

matemaatika instituudi dotsent

Matemaatika sisseastumiseksamist

Matemaatika sisseastumiseksamit tegi 1995. aastal ümmarguselt 2300 üliõpilaseks pürgijat. Töö eest võis saada 0 kuni 40 punkti. Matemaatika eksami sooritamine oli jõukohane 79%-le eesti ja 84%-le vene konkursirühmas. 175 sisseastujat sai eksamil 0 punkti!

Räägime järgnevalt matemaatika sisseastumiseksamil enam esinenud vigadest.

1. Avaldiste teisendamise ja võrrandite lahendamise üheks suuremaks komistuskiviks aastakümneid on olnud algebralised murrud. Ei tunta abivalemeid summa ja vahe astmete avaldamiseks või hulkliikme koondamiseks nende abil.

Murdude liitmisel/lahutamisel ei lahutata nimetajaid teguriteks ja ühiseks nimetajaks ei võeta mitte nimetajate väikseimat ühiskordset, vaid nimetajate korrutis.

Sulgude avamisel, kui sulgude ees on miinusmärk, ei muudeta märke kõigi sulgudes olnud liikmete ees.

Esineb summa taandamist liikmeti, näiteks $\frac{ab+c}{2a} = \frac{b+c}{2}$, mis on vale. Taandada saab järgmises avaldises:

$$\frac{ab+c}{2a} = \frac{a(b+c)}{2a} = \frac{b+c}{2}$$

Toome veel rea näiteid sellest valdkonnast.

vale

õige

$$\sqrt[4]{x} - \sqrt[4]{y} = (\sqrt{x} - \sqrt{y})(\sqrt{x} + \sqrt{y})$$

$$\sqrt[4]{x} - \sqrt[4]{y} = (\sqrt[8]{x} - \sqrt[8]{y})(\sqrt[8]{x} + \sqrt[8]{y})$$

$$x^{\frac{1}{2}} \cdot x^{\frac{1}{4}} = x^{\frac{3}{4}}$$

$$x^{\frac{1}{2}} \cdot x^{\frac{1}{4}} = x^{\frac{1}{2} + \frac{1}{4}} = x^{\frac{3}{4}}$$

$$\sqrt{ab} \cdot \sqrt{ab} = 2\sqrt{ab}$$

$$\sqrt{ab} \cdot \sqrt{ab} = (\sqrt{ab})^2 = ab$$

$$\sqrt{a^2 - b^2} = a - b$$

$$\sqrt{a^2 - b^2} = \sqrt{(a-b)(a+b)} \text{ või ei teisendata}$$

Viimane on kujukas näide, et ei õpita selgeks põhivalemeid.

Analoogiliselt

$$(a-b)^2 = a^2 - b^2$$

$$(a-b)^2 = a^2 - 2ab + b^2$$

Eksponent- ja logaritmvõrrandite lahendamisel on raskused ennekõike tingitud sellest, et ei tunta astme ja logaritmi mõisteid, omadusi ning põhitehteid. Jäetakse tegemata või tehakse poolikult lahendi kontrolli. Ei osata määrata õiget lahendit või kontrollitakse ainult ühte lahendit.

$$\frac{\log 4}{\log 8} = \log 4 - \log 8$$

$$\frac{\log 4}{\log 8} = \frac{\log 2^2}{\log 2^3} = \frac{2 \log 2}{3 \log 2} = \frac{2}{3}$$

$$\log 4 + \log 8 = 4 + 8$$

$$\log 4 + \log 8 = \log 4 \cdot 8 = \log 32 = \log 2^5 = 5 \log 2$$

$$3^{2-x} = 3^x - 8 \Rightarrow 2 - x = x - 3$$

$$3^{2-x} = 3^x - 8 \text{ ja asendusega}$$

$$y = 3^x \Rightarrow y^2 - 8y - 9 = 0 \text{ jne}$$

$$9^{\frac{1}{x}} = 3 \Rightarrow x = \frac{1}{2}$$

$$3^{\frac{2}{x}} = 3 \Rightarrow \frac{2}{x} = 1 \Rightarrow x = 2$$

$$32^{f(x)} = 128^{g(x)} \Rightarrow f(x) = g(x)$$

$$32^{f(x)} = 128^{g(x)} \Rightarrow 2^{5f(x)} = 2^{7g(x)} \Rightarrow 5f(x) = 7g(x) \text{ jne}$$

Ei tunta ka trigonomeetria põhivalemeid:

$$\tan\left(45^\circ - \frac{\alpha}{2}\right) = \tan\left(1 - \frac{\alpha}{2}\right) = \tan\left(-\frac{\alpha}{2}\right)$$

$$\tan\left(\frac{90^\circ - \alpha}{2}\right) = \frac{1 - \cos(90^\circ - \alpha)}{\sin(90^\circ - \alpha)} = \frac{1 - \sin \alpha}{\cos \alpha}$$

□ Jätkub 4. lk

Põhilised vead saksa keele sisseastumistestides (1995.a)

1. Sõnade järjekord lauses, eriti kõrvallauses.

- *Er möchte wissen, wann fährt Fräulein Meier pro wann Fräulein Meier fährt.*

2. Sidesõnade mittetundmine.

- *Frau Naumann glaubt, das Her Müller... pro daß...*

- *Alle Vorschläge, was... pro die...*

3. Tegusõnade eessõnaline reksioon ja asesõnalised mäarsõnad.

- *Wir haben uns mit unseren Gästen verabschiedet pro von;*

- *Darauf habe ich nicht gedacht pro daran.*

4. Õeldiste tüüpide mittetundmine: kui on antud õeldise mittepööratav osa, ei osata leida pööratava osa õiget vormi.

- *Du hättest dich nicht so ärgern, pro geärgert;*

- *Ich wollte dich gern angerufen, ... pro anrufen.*

5. "Haben", "sein" kasutamine perfekti moodustamisel.

- *Ich habe da länger geblieben pro bin.*

6. Perfekti moodustamine, kui õeldise pööratavaks osaks on modaalverb.

- *Er hätte sich das Geld leihen gekonnt pro können.*

7. Omastava asesõna kasutamine.

- *Ist das ihre Tasche, Herr Baier?" — "Ja, sie gehört mir" pro ihre;*

- *Helga nimmt seinen Bleistift pro ihren*

8. Isikulise asesõna kasutamine ja käänamine.

- *Fräulein Baier gefällt Herrn Müller, Sie gefällt ihr pro ihm.*

9. Käskiva kõneviisi moodustamine.

- *Entschuldigt bitte, aber das hättest du früher sagen können pro Entschuldige bitte...*

- *Fähr du doch nicht so schnell! pro Fahr doch nicht so...*

10. Eessõnade kasutamine.

- *Sie wohnt zu ihrer Tante pro bei;*

- *Das Gemälde hängt auf der Wand pro an.*

11. Nimisõna artikli mittetundmine.

- *Trinken Sie auch ein Tee pro einen.*

12. Omadussõna õeldistaitena.

- *Die Wohnungen sind schöne pro schön.*

13. Omadussõna käänamine.

- *Das weinendes Mädchen pro weinende.*

14. Üldine sõnavara piiratus, homonüümide ja väljendite mittetundmine.

- *Der Film geht pro läuft;*

- *Mir schreit der Magen pro knurrt;*

- *Das hat in Zeitungen geschrieben pro gestanden.*

Kokkuvõtteks: Testi sooritanud üliõpilaskandidaatidest oli 100-125 õiget vastust 21% eestlastest, 2 % venelastest

80-99 õiget vastust 31 % eestlastest, 7 % venelastest

60-79 õiget vastust 27 % eestlastest, 23,5 venelastest

40-59 õiget vastust 16 % eestlastest, 58,8 venelastest

20-39 õiget vastust 4 % eestlastest, 8 % venelastest.

Läbi kukkus 4 % eestlastest, 5,8 % venekeelsetest sisseastujatest.

Max 20 palli saavutas 10 % eestlastest, 1 % venekeelsetest sisseastujatest.

Maie Lepp

Saksa keele lektor

Matemaatika sisseastumiseksamist

Samale tulemusele jõuaks ka kahe nurga 45° ja $\frac{\alpha}{2}$ vahe tangensi kaudu.

2. Tekstülesanded

Tekstülesanded on paljudele ülejäkäivad. Ei osata ülesande teksti järgi koostada võrrandit või võrrandisüsteemi. Kohati tundub, et ei saada aru emakeelest, ei tunta termineid või ei suvatseta ülesande teksti korralikult läbi lugeda. Ülesannet jada kohta püütakse lahendada proovimise teel. Protsentülesande lahendamisel on takistuseks protsendi mõiste nõrk rakendamisoskus.

3. Stereomeetria

Stereomeetriaülesanded on ilmselt kõige raskemad. Ei osata teha korralikku, ülesannete tingimustele vastavat joonist. Vajalike lõigete ja joonte kandmine joonisele on veelgi raskem. Ruumilise kujutlusega on väga suured probleemid. See on probleem matemaatika õppimisel, mille iga õpilane peab enda jaoks lahendama, tuginedes õpetaja abile. Aga meistriks teeb ikkagi harjutamine.

Matemaatika instituut

Inglise keele oskuse miinimumnõuded õppimiseks Tallinna Tehnikaülikoolis ja sisseastujate põhilised keelevead

1. Põhiliste ajavormide moodustamine ja kasutamine (*Simple Present, Past and Future; Present and Past Continuous, Present and Past Perfect*)

- jäetakse ära ainsuse kolmanda pöörde lõpp: *He speak English* pro: **He speaks English;**

- jäetakse ära abiverbid: *He going*, eriti just küsimuste moodustamisel pro: **He is going;** *You go there?* pro: **Do you go there?**

- ei osata moodustada tähtsamate ebareeglipäraste tegusõnade põhivorme ja neid kasutada *Did he wrote it? / Has he wrote it?* pro: **Did he write it? / Has he written it?**

2. Sõnade järjekord lauses

- Lauset alustatakse suvalise lauseliikmega, näiteks sihitisega:

This book has never liked me või sagedusmäärusega *Always he is good* pro: **I have never liked this book / He is always good.**

3. Asesõnad ja nende kasutamine (*Personal, possessive, reflexive, interrogative, connective and indefinite pronouns*)

- probleemid ühildumisel: *He washes oneself / herself* pro: **He washes himself;**

- aetakse segi siduvad ja küsivad asesõnad: *The house what he has / He asked me that I had done* pro: **The house that he has / He asked me what I had done;**

ei osata kasutada umbermääraseid asesõnu: *He has few food / many room / He doesn't know English* pro: **He has little food / much room / He doesn't know any English;**

- vigu tehakse ka isikuliste ja omastavate asesõnade kasutamisel: *She lives in she's own house* pro: **She lives in her own house.**

4. Arvsõnad ja aega tähistavad väljendid

- ei osata kirjutada kuupäevi: *in 3th of November* pro: **on the 3rd of November;**

- probleemid eessõnadega: *at the morning / on night / on June / in Monday* pro: **in the morning / at night / in June / on Monday.**

5. Õigekiri

- ei kasutata suurt algustähte keelte, rahvuste, kuude ja kuupäevade nimetustes;

- probleemid õigekirjaga mitmuse moodustamisel: *2 companys / company's* pro: **2 companies;**

- probleemid *ing*-vormi moodustamisel: *carring / stoping / comeing* pro: **carrying / stopping / coming;**

- ei osata kasutada ülakoma, seda proovitakse kasutada mitmuse moodustamisel: *4 apple's*, ainsuse kolmandas pöördes: *He work's there* pro: **4 apples / He works there ;**

- palju vigu tehakse lühivormide kirjutamisel ja kasutamisel: *He did'nt / No, I'mnt / No, he's not* pro: **He didn't / No, I'm not / No, he isn't;**

- aetakse segi homonüüme (*meet-meat, plane-plain*).

6. Omadussõnad, nende võrdlusastmed

- ei osata moodustada võrdlusastmeid: *He is most cleverer* pro: **He is the cleverest;**

- eksitakse sidesõnade kasutamisel: *He is bigger that / then she / She is smarter as her sister* pro: **He is bigger than she / She is smarter than her sister;**

- probleemid õigekirjaga: *happyer* pro: **happier.**

7. Artikkel

- ei tunta artikli kasutamise põhireegleid, tihti jäetakse artiklid lihtsalt panemata;

- kasutatakse artikli vale vormi: *a apple* pro: **an apple;**

- umbmäärast artiklit kasutatakse mitmuses olevate nimisõnade ees: *a boys* pro: **boys.**

8. Formaalse alusega laused (*It is..., There is / are...*)

- *Is snowing today / There is four dogs* pro: **It is snowing today / There are four dogs.**

9. Elementaarsed kõnekeeleväljendid

- tihti puudub kõige elementaarsem eneseväljendusoskus. Aetakse segamini küsimusi nagu: *What's that man? - Who's that man?*

What's he like? - What does he like? - What does he look like?

How's your brother? - What's your brother? jne

- kasutatakse palju filmidest kuuldud mittegrammatilisi vorme ja lühendeid, seda ka kirjas: *I ain't gonna do it / cause U don't like nobody* pro: **I'm not going to do it / because you don't like anybody.**

Kokkuvõtteks võib öelda, et 1995. aastal Tehnikaülikooli sisseaanud üliõpilaste inglise keele oskus on parem kui eelnevatel aastatel. Eri koolides on tase muidugi väga erinev. Üldiselt torkab silma vene õppekeele koolide lõpetanute tunduvalt madalam tase, mis on eriti märgatav just häälduses ja õigekirjas.

EESTI KEELE KUI EMAKEELE

Igasuguste eksperimentidele vaatamata on olnud emakeeleeksamil oma koht Tallinna Tehnikaülikooli vastuvõtuksamite hulgas. Kuigi ülikooli juhtkond on aldis uuendustele, ei haarata millestki kinni enne, kui on veendunud selle otstarbekuses. Nii ei läinud me kaasa keskkooli lõpukirjandite (ümber!) hindamisega sisseastumiskirjandina, ei rutanud heaks kiitma kavatsatud emakeele riigieksamit sisseastumiseksamina. Küll aga oleme arvestanud meie baaskooli Tallinna Tehnikagümnaasiumi (end. 43. keskkooli) lõpueksamit sisseastumiseksamina, kuna see on toimunud vastavalt TTÜ vastuvõtueeskirjale ja sellel on viibinud vastuvõtukomisjoni liige.

TTÜ juhtkond on alati arvestanud ka altpoolt tulevaid (sh emakeele eksamikomisjoni) arvamusi, ettepanekuid ning ühiselt on püütud leida eksami korraldamise sobivaim vorm. Juba mitu aastat on nn pika kirjandi asemel lühikirjand, teise osa eksamist moodustab keelealane kompleksülesanne, et üliõpilaskandidaat saaks oma õigekirjaoskust põhjalikumalt nädalata kui ainult kirjandis. Niisuguse eksami tulemusena saame võimalikult tõese ülevaate bakalaureuseks pürgija emakeeleoskusest. Miks korraldame sisseastumiseksami ka emakeelest ega soovi arvestada keskkooli / gümnaasiumi lõpukirjandit? Sellepärast, et kõik üliõpilaskandidaadid oleksid võrdses olukorras, et nende esitatakse ühesugused nõudmised, et nende oskusi hinnataks ühtemoodi. Eksamikomisjon, kellel on aastatepikkused naiskonnatöö kogemused, kes on välja töötanud hindamiskriteeriumid ja kuhu kuulub ka mitu keskkooli / gümnaasiumiõpetajat, püüab objektiivselt hinnata iga sisseastuja teadmisi.

Ei maksaks kurta selle üle, et ühe suve jooksul on vaja teha eksameid 2 korda. Teatud vaimset pingutust see nõuab, aga kes ütleb, et üliõpilaseks saamine peab imekerge olema — vii ainult vajalikud dokumendid vastuvõtukomisjoni (tänapäeval igaks juhuks mitmesse ülikooli) ja õppeaasta alguses astu ülikooliuksest sisse. Kui 11-12 aastat on olnud tõsise töö aastas, siis ei tohiks sisseastumiseksam kedagi hirmutada. Kui ei, siis on küll põhjust karta. Aga kes selles süüdi on?

Nagu eespool öeldud, on emakeeleksam 2-osaline:

1) arutlev lühikirjand ja 2) keelealane kompleksülesanne. Mõnes kõrgkoolis

nõutakse essee kirjutamist. Meie ei kasuta nii pretensioonikat nimetust (ÕS ütleb, et essee on "lühem subjektiivses laadis kunstipärane teadusliku või kirjanduskriitilise sisuga kirjutis"), sest ei saa nõuda, et sisseastuja kirjutaks eksamil teadusliku või kirjanduskriitilise töö, teadmata eelnevalt teemat. Teises osas on 10 lauset, milles on vaja täita lüngad, ühendada kokkukirjutatavad sõnad ja panna kirjavahemärgid. Näit. **E. Vildet kui kirjandus klassiku-tun-akse ees kätt tema -jaloolise -riloog-a järgi kuid aegumatud on ka komööd-a -isuhänd ning -raama -abamat-a -me.**

Eksamitööid hinnatakse 0-20 punktiga, kummagi osa eest on võimalik saada max 10 punkti. Lõplik punktide arv võib, aga ei pruugi alati olla 1. ja 2. osa punktide summa. Iga eksamitöö väärtust kaalutakse hoolikalt enne lõppotsuse langetamist, sest kaalul on noore inimese käekäik.

Aastate vältel on emakeele sisseastumiseksami tulemused osutunud üsna tagasihoidlikeks. 1993. a sooritas eksami 1154 üliõpilaskandidaati, kelle hulgas oli 66 kuld- või hõbemedaliga lõpetanud, aga 20 punkti vääriline oli ainult 1 (!) tööd, 19 punktiga hinnati 5 tööd, 18 punktiga 19 tööd.

1995. a sooritas eksami 1360 üliõpilaskandidaati. 20 punkti olid väärt 5 tööd, 18 tööd hinnati 19 punktiga, 33 tööd 18 punktiga. 0 punkti oli väärt 5 tööd, 1 punkt 7 tööd, 2 punkti 15 tööd, 3 punkti 39 tööd ja 4 punkti 78 tööd. 0-9 punkti (so vähem kui 50 % võimalikust) said kokku 507 tööd ehk koguni 1/3 kõikidest tööd.

Vaatamata keskkooli 10. klassi emakeeleõpiku arvukatele näidetele kui ka 11. klassi töövihiku esimestele harjutustele, teevad eksaminandid väga palju vigu võõrsõnade ortograafias. Ka paremates eksamitöödes ei osata õigesti kirjutada sõnu:

annulleerima, konstateerima, stsenaarium, potentsiaal, paralleelne, intelligent, professionaalne, ab-soluutne, materiaalne, seeria, brošüür, sümposium.

Sageli eksitakse ka s, š ja f õigekirjas:

kaks seanssi, materiaalsete ressursside, sõime borši, taotlesid re-vanši, defekt, trafaretne jne.

Üsna palju segadust on liidete kirjutamises:

tallinlane, pealinlane, tõtlik, sõbralikus vestluses, õpetaja sõbralikkus julgustab, vastastikune

austus; monotoonne heli, kompleksse ülesande, ehkki, elukeskkond.

Igal eksamil leiame vigu tegijanimedes: uurija, tantsija, elluviija jne.

Eespool nimetatud eksimuste kõrval leidub aga selliseid vigu, mida ei tohiks enam teha 9. klassi lõpetanu:

sell aastal, lubati kõikike, tuleme kül, võipolla, või-polla ei tule, eiosska öelda, tissiipiin, intsenär, astun kõrkooli, antsin alla, vapprus, laubäval, kellekiga, tüttred, miss-moodu jne.

Algustähe kirjutamisel eksitakse sageli ürituste nimetustes (olümpiamängud, üldlaulupidu jne);

asutuste, organisatsioonide ametlikes nimedes (Eesti Üliõpilaste Selts, Eesti Kultuuri- ja Haridusministeerium jne);

mandrite märkimises territooriumina (Ameerika rahvad, Aafrika keeled, Euroopa linnad jne); ajaloo-sündmustes (Teine maailmasõda, Tartu rahu jne). On olnud isegi niisuguseid vigu nagu prantsus maa, lääne euroopa riigid, Saarlased ja hiid-lased, romaan "Tõde ja Õigus", venemaa, läti välisminister jne.

Kokku- ja lahkukirjutamisel põhjustavad küllalt palju vigu s-liitumisega sõnad (majandusteadlased, viimist-lusmaterjal, valimisvõitlus jne); sõnad pool, poole, poolt (igal pool, linna poole, sealpool, ülespoole); ühendverbi teonimi (vastuvõtmisel, et-tevalmistamisest jne).

Vähenenud on vead ühendverbi täis- ja ennemineviku kirjutamisel (oli üles tõusnud, olevat ette nähtud jne), seevastu da-infinitiivis ning des-vormis eksitakse veel õige sageli (ellu viia, osa saada, sisse astudes jne).

Interpunktioonivigu on palju. Raskusi valmistab kõrvallause eraldamine komadega: selgita, millised on sinu seisukohad, ning püüa oma väited tõestada. Igaühel on vaja teada, mida toob homme päev... Näis, nagu oleks linn inimtühi.

Vigu on lauselühendi, koond- ja rind-lause ning otsekõne kirjavahemärkide kasutamises (Piip suus, seisis vana meremees võrgumaja juures, jälgides üksteise järel randuvaid paate. Ma ei tule täna, vaid homme jne).

Eespool toodud vigu tehakse nii keelealaseis ülesandeks kui ka kirjan-deis.

Arutleva lühikirjandi teemasid an-takse kolm, mille hulgast üliõpilaskan-didaat valib sobivaima.

SISSEASTUMISEK SAMIST

Näit. Kas inimest hinnatakse tema tegude järgi?

Millal ja mida armastan lugeda?

Minu ettekujutus ärist.

Kirjandis tuleb rakendada keeleoskust, kasutada elus kogetut, koolitundides või iseseisval lugemisel omandatud ning luua sellest teemat silmas pidades terviklik arutlus. Kirjandite peamiseks puuduseks on asjaolu, et üliõpilaskandidaat ei oska endale selgeks teha sõnumit (põhiteesi) ega sellest lähtuda.

Kuigi kasvatamine pole enam kohustuslik, on kirjutajal ikka enda jaoks tarvis sõnastada nii põhiprobleem (kui seda pealkirjas pole) kui ka põhitees. Sageli pannakse kirja juhuslikult pähe tulnud mõtted, mis mõnigi kord on üsna toredad ja asjalikud, kuid väiteid ei argumenteerita, ei esitata vastuväiteid, ei arutleta alternatiivide üle. Mõnikord ei arendata mõtet loogiliselt, räägitakse samas endale vastu.

Veel halvem on, kui kirjutaja ei suuda mõtet selgesti, kõigile arusaadavalt väljendada. Keel ja mõtlemine käivad käsikäes, sest keel on avalikuks saanud mõistus — nii ütles C.R. Jakobson juba oma I isamaakõnes. Seepärast on õige pidada kirjanit eksaminandi hariduse ja vaimse küpsuse oluliseks mõõdupuuks. Kui üliõpilaskandidaat kirjutab nii, nagu järgnevaist lauseist lugeda

võib, siis on eksamineerijatel üsna raske tööle head hinnangut anda.

* Maainimesed on minu silmis auusamad, sest nad on pärit enne venelaste okupatsiooni.

* Töö on teoksiks tehtud ja mingisugusi probleeme ei ole, ainult palju oli dendense ja vähe ajubodensiaali.

* Mõndadel on soov Palti riiklik mekiüldselts mõnitada.

* Olen tehnikaga alustanud noorelt peale ja olen saavutanud, tõukerattast automehe staatuse.

* Aegajalt suust suhu liikudes saab sääsest elevant.

* Maamulla niuksuvad porised karjed õhutasid Andrest tööle.

* Ülikooli sisseastudes avanevad tõelised võimalused maailma välja astumiseks.

* Tehnikaülikoolis nagu igas ülikoolis käitakse ainult seltskonna mõttes.

Kirjandi kirjutamisel oleks kasulik meeles pidada ka seda, et lühikirjand ei tähenda liiga lühidalt kirjutamist, samuti ei tule kasuks mõttetühi sõnaohtrus.

Eksamitööde analüüs teeb murelikuks. Teame küll, et need, kes emakeeles tugevamad, lähevad Tartu Ülikooli või

teistesse humanitaarülikoolidesse ja tehnikaülikooli tulevad tagasihoidlikumate teadmiste ja oskustega noored, aga siiski tekib küsimus, kas saaks midagi paremini teha? Kohane on osundada Ain Kaalepit (Keelevoog 76): "Lõpuks meenutagem taas Mihkel Vesket. Tõusva ja elava päikese all areneb, rikastub ja ergastub eestlaste keel. Kuid eestlaste keele kõla võib tööpoolest kaduda, kui me sellest üldse ei hooli."

Käesoleval ajal on ka üliõpilasena võimalus valik- ja vabaainetes arendada oma õigekirja- ja väljendusoskust. Lõpetame tehnikaüliõpilase R. Linnase elutarkusega:

"Lisaks tehnikakõrgkoolis saadavale tehnilisele kirjaoskusele peab meil alati jätkuma kirjaoskust selle grammatilises ja üldkeelises tähenduses. Selleks aga annab võimaluse ainult järjepidev kirjutamine ja just end parandada lastes"

TTÜ emakeele eksamikomisjoni nimel

Ester Repnau, Tallinna Tehnikagümnaasiumi õpetaja

Elsa Tõnismann, TTÜ õppejõud

Экзамен по русскому языку

На экзамене по русскому языку можно было набрать от 0 до 20 баллов. Результаты прошлого года были следующими: экзамены по родному языку сдавали 499 абитуриентов, из них 20 баллов набрали 17 человек, или 3,4 %, 19 баллов — 34 человека, или 6,9 %, 18 баллов у 40 человек, или 8 %, 17 баллов — 51, или 10,2 %, 16 баллов — 56, или 11,2 %, 15 баллов — 40, или 8 %, 14 баллов — 55, или 11 %, 13 баллов — 43, или 8,6 %, 12 баллов — 37, или 7,4 %, 11 баллов — 39, или 7,8 %, 10 баллов — 27, или 5,4 %, 9 баллов — 20, или 4 %, 8 баллов — 10, или 2 %, 7 баллов — 15, или 3 %, 6 баллов — 7, или 1,4 %, 5 баллов — 5, или 1 %, 4 балла — 2, или 0,4 %, 3 — 4, или 0,8 %.

Как видно, средний балл находится между 15 и 18. Результаты в прошлом году были заметно лучше, чем в предыдущем. Безусловно, на это повлияла и жесткая конкуренция, особенно среди поступающих на экономические специальности.

При обучении и изучении родного языка учителям и ученикам надо особое внимание уделить грамматике, так

как именно в хорошем знании грамматики экзаменуемый найдет дополнительные резервы.

Краткий обзор наиболее типичных ошибок, на которые ученикам и учителям средних школ надо обратить особое внимание, приводится ниже.

Экзамен по русскому языку состоит из 2 частей. Первая часть — грамматическое задание, с помощью которого проверяется знание правил орфографии и синтаксиса. Это задание состоит из 10-12 предложений, в которых необходимо заполнить пропуски и расставить знаки препинания. Например, **И(так) Тургенев н... (кому) и н...(чему) в своем романе н... сочу...ствует вполне. Взглянув на Базарова со стороны взглянув так как может смотреть только человек "отставной" н... (пр...час...ый) к современному движению людей ра...мотрев его тем холодным испытывающим взглядом Тургенев оправдал и оценил его по(досто...нству).**

Экзамен по русскому языку

Анализируя результаты экзамена, можно сказать, что определенную трудность для абитуриентов представляет слитное и раздельное написание частиц, непроносимых согласных, удвоенных согласных, безударных гласных, расстановка знаков препинания в сложносочиненном предложении.

Вот примеры некоторых типичных ошибок, которые повторяются из года в год:

также как; это был никто иной как...; как-будто; безучасный; интиллигенция; сверсники, писсимист, окрашенные стены.

Вторая часть экзамена — короткое сочинение на одну из трех предложенных тем, одна из которых связана с литературой XIX-XX века, с перечнем произведений школьной программы, а две другие — так называемые свободные. Формулировка там очень конкретна, поскольку на такое мини-сочинение отводится около часа (продолжительность всего экзамена — 2 часа). Главная особенность сочинения-миниатюры — ее предельный лаконизм. Это творческая работа, которая позволяет судить об умении абитуриента самостоятельно, логически мыслить, а также облекать свои мысли в правильную словесную форму.

Приведем некоторые образцы тем:

- Что мне нравится в моих сверстниках?
- Чем определяется престиж профессии?
- Что общего у Онегина с Печориным?

- Советую вам прочитать...

- О чем говорят фамилии в пьесах А.Н. Островского?

Как правило, абитуриенты пишут сочинения на свободные темы. Можно предположить, что они довольно-таки плохо знают литературный источник и поэтому избегают тем, связанных с конкретным произведением.

Недостатком многих работ является неумение обосновать свою точку зрения: зачастую все произведение сводится лишь к пересказу содержания.

Наиболее типичные лексические ошибки:

- в образе изображается;
- важное значение играет;
- в изображении героя показан эгоист;
- проявляет упорность;
- шагать одной ногой во всех делах.

Ошибки на связь слов в предложении:

- было допущено ряд ошибок;
- жизнь в нем так и бьет сильным ключом.

Ошибки в построении предложений:

- мне казалось, что, закончив школу, родители будут считать меня самостоятельным человеком.
- в романе "Отцы и дети" главным героем этого произведения является Базаров.
- решив посмотреть, что с ним будет, он достал револьвер и сказал, что убьет его.

Ольга Сюсюкалова

председатель предметной комиссии

Ettevalmistuskursused

Tallinna Tehnikaülikooli eelõppeosakond korraldab igal õppeaastal mitmesuguseid kursusi noortele, kes tahavad oma keskharidust täiendada või süvendada.

1995/96. õppeaastal korraldatakse mitmeid kursusi 1996. aastal ülikooli astujatele.

2. oktoobrist 1995 töötavad põhikursused — 8-kuulised õhtused ettevalmistuskursused, kus õppetöö on kell 17.45 kolmel argipäevaõhtul nädalas.

Alates 18. novembrist 1995 töötavad kaugõppekursused, mis on eelkõige mõeldud Tallinnast kaugemal elavatele noortele. Loengud-harjutused on ühel laupäeval-

pühapäeval kuus kuni maini (kaasa arvatud). Osakonnalt on õppematerjalid, kontrollitööd, mis tuleb esitada õppejõududele parandamiseks/kontrollimiseks ja retsenseerimiseks.

Kursustel õpetatakse matemaatikat, emakeelt ja kirjandust ning võõrkeelt (inglise või saksa) sisestumiseksamite programmide ulatuses. Soovi korral võib kursuslane kolmest õppeainest valida ka kaks või ainult ühe.

Tänavu on õhtused ja kaugõppekursused üsna suured (ca 600 õppijat), kuid üksikud soovijad võivad veel kursustel õppijatega liituda.

Kevadel on tulemas:

- 4.märtsist kahekuulised õhtused kiirkursused, millele registreerimine algab 12. veebruarist;

- 1. juulist kahenädalased päevased kursused, kus õppetöö toimub igal tööpäeval ja algab kell 8.00 hommikul.

Eelõppeosakond on TTÜ isemajandav allüksus. Kursused on tasulised. Osakonna kantselei asub aadressil: Kopli 82, tuba 311. Täpsemat informatsiooni saab telefonil 47 27 39.

Maie Sildvee

eelõppeosakonna juhataja

VABANDAME!

Tegijal juhtub nii mõndagi. Ajalehe trükkimisel on sattunud artiklitesse vigu. Palume lugeda õigeks alljärgnevad parandused (*kursiivis ja rasvaselt*):

* Lk 2 “Väljavõte üliõpilaste vastuvõtu eeskirjast TTÜs 1996. aastal”. Konkursi kord p 2.12 - Üliõpilaseks arvatakse valdkonnakonkursi pingerea *järgi* õppekeelte kaupa.

* Lk 4 “Põhilised vead saksa keele sisseastumistestides” p. 8 - Isikulise asesõna kasutamine ja käänamine - *Fräulein Baier gefällt Herrn Müller, Sie gefällt ihr pro ihm.*

* Lk 5 “Inglise keele oskuse miinimumnõuded õppimiseks TTÜs ja sisseastujate põhilised keelevead”

I veerg III lõik - jäetakse ära abiverbid: *He going.* pro: *He is going; You go there? Pro: Do you go there?*

I veerg VI ja VII lõik- Lauset alustatakse suvalise lauseliikmega, näiteks sihitisega, *sagedusmäärusega, vms: This book has never liked me/Always he is good* pro: *I have never liked this book/He is always good.*

I veerg XI lõik - ei osata kasutada *umbmääraseid* asesõnu:...

II veerg II lõik - ei osata kasutada ülakoma, seda proovitakse kasutada mitmuse moodustamisel ja *ainsuse kolmandas pöördes: 4 apple `s/He work `s there* pro: *4 apples/He works there;*

* Lk 6 “Eesti keele kui emakeele sisseastumiseksamist” I veerg II lõik II lause - Juba mitu aastat on nn pika kirjandi asemel lühikirjand, teise osa eksamist moodustab keelealane kompleksülesanne, et üliõpilaskandidaat saaks oma õigekirjaoskust põhjalikumalt *näidata* kui ainult kirjandis.

* Lk 7 “Eesti keele kui emakeele sisseastumiseksamist” I veerg IV lõik I lause - Kuigi *kavandamine* pole enam kohustuslik, on kirjutajal ikka enda jaoks tarvis sõnastada nii põhiprobleem (kui seda pealkirjas pole) kui ka põhitees.

III veerg II lause - Kohane on osundada Ain Kaalepit (*Keelevoos 76*): Lõpuks meenutagem taas Mihkel Vesket.

“Экзамен по русскому языку” I veerg I lõik I lause - На экзамене по русскому языку можно *получить* от 0 до 20 баллов.

I veerg I lõik II lause - Результаты прошлого года были следующими: *экзамен по родному...*

II veerg II lõik II lause - Первая часть - грамматическое задание, с помощью которого проверяется знание правил орфографии и *синтаксиса.*

* Lk 8 “Экзамен по русскому языку”

I veerg IV lõik II lause - Формулировка *тем* очень конкретна, поскольку ...

II veerg IV lõik I lause - Недостатком многих работ является неумение обосновать свою точку зрения: заявляю все *сочинение* сводится лишь к пересказу содержания *произведения.*

“Ettevalmistuskursused” I veerg III lõik - 2.oktoobrist 1995 töötavad põhikursused - 8-kuulised õhtused ettevalmistuskursused, kus õppetöö *algab* kell 17.45 kolmel argipäevaõhtul nädalas.

II veerg II lause - Osakonnalt on õppematerjalid, *kontrolltööd*, mis tuleb esitada õppejõududele parandamiseks/kontrollimiseks ja retsenseerimiseks.